

L'home de l'arracada

Ricard Calvo i Duran

Entre els homes de la mar, tenen dret a gastar anella a l'orella esquerra tots aquells que han doblat el cap d'Hornos, al cercle polar antàrtic. Una gorra blanca amb visera, d'oficial, un parell de celles rectes, juntes i espesses, que amaguen una mirada canviant, com la mar, unes patilles negres que arriben al nivell d'una boca ampla i fina, paral·lela a les celles, i l'arracada a l'orella de rigor, dibuixen el nostre personatge.

Nascut a l'illa de Malta, amb passaport britànic, i amb un passat un xic difús, d'ell sabem que, encara adolescent, ja va tenir una participació activa en els combats de Pequín durant la rebel·lió dels "boxers". Més tard, i segons consta en un document de l'arxiu del Kempetai –el servei secret militar del Japó– datat el 1905 i signat pel major Okeda, se'l compta entre les amistats de l'escriptor nord-americà Jack London –aleshores corresponsal de guerra a primera línia de foc a Port Arthur– i se'l sap molt ben relacionat amb la població xinesa i manxú, dades que el fan potencialment perillós pels interessos de l'imperi del Sol ixent.

Setze anys després se'l té per amic del general subversiu Zapata, a qui facilita armes i contactes juntament amb un anarquista espanyol no identificat. També es diu d'ell que és amic íntim del dramaturg Eugene O'Neill, amb qui acostuma a navegar. Que té una estranya relació amb el monjo rus Rasputin. Que compta amb el respecte més cordial de l'almirall Doenitz. Que a través d'O'Neill ha entrat en contacte amb el bolxevic John Reed, un dels caps de la Kominintern. Finalment, que pot ser que es tracti d'un agent doble, puix que compta amb la protecció del servei secret anglès segons que s'ha constatat en diverses ocasions, raó per la qual convé decidir la ràpida eliminació d'un element tan perillós, la qual cosa signa el director de l'FBI, el senyor E. Hoover, en un informe intern G-2 que es conserva a l'arxiu de la presidència dels Estats Units.

Aviat, tots els serveis secrets de les principals potències el tindran fitxat, doncs se'l veu a tots els conflictes, a totes les revolucions i a tots els fronts bèlics, i se'l té per col·laborador d'organitzacions desestabilitzadores i de col·lectius d'alliberament des de, per exemple, el Sinn Fein fins als "cangaçeiros". Hores d'ara el lector ja deu haver identificat en Corto Maltès.

El seu pare, que ha mort el 19 d'agost d'enguany, també portava arracada a l'orella esquerra –i amb tot el dret del món, car també

havia estat embarcat, com veurem més endavant– i tenia els mateixos trets facials d'en Corto, només que en gras. Els pares ens autoretrem en els fills.

Voldria advertir al lector que les cronologies del pare i del fill no consonen pas gaire. Tant és així que, en pretendre acoblar les dades biogràfiques d'ambdós, més aviat sembla el fill pare del pare, i el pare, fill del fill. No obstant, els documents als quals he tingut accés, i les fonts que he consultat, em mereixen tanta garantia que he de suposar que, darrere tot això, s'hi ha d'amagar la mà d'un Pentàgon, d'una KGB, de l'I.M.5, d'un Moshad, o qui sap?, del CESID, que, disfressant dates, llocs i identitats, han muntat una cerimònia de la confusió per tal de fer-nos ballar el paraigua i distreure'ns del veritable nus de la qüestió: allò que se'n diu "amagar l'ou", pràctica comuna d'aquests sapastres.

L'Hugo, que aquest és el nom del pare, ha estat el qui ha estat mercès a –o per culpa de– la seva àvia que, als sis anys, ja el duia a veure pel·lícules de Cecil B. de Mille i del Tarzan. El nen, que es delia per agafar el llapis, en arribar a casa i abans de sopar, obsequiava la bona dona amb uns còmics delirants, en els quals hi barrejava la Claudette Colbert de "Cleopatra" amb el Johnny Weismuller de la Metro Goldwyn Mayer.

La jaia, amb tota la bona fe del món, pensava que l'infant potser podria tenir futur com a ninotaire, però la mare no va trobar la perspectiva prou seriosa ni digna del seu plançó, i va cremar davant dels dos còmplices les col·leccions de l'"Avventuroso" i l'"Audace", que ambdós amagaven com or en barres, per vejam si escarmentaven aquells caps verds.

Providencialment, el pare de l'Hugo, el senyor Pratt, se l'endugué a Abisínia i d'aquesta manera distraigué la criatura del trauma viscut per l'acció radical de la mare. Al país africà hi romangueren sis anys i per aquesta causa l'Hugo va ser testimoni d'allò que fou l'última gran guerra a l'escenari de les colònies. Va barrejar-se amb els nadius, amb soldats de diferents nacionalitats i, per immersió, aprengué alguns idiomes i dialectes; tot plegat excità la seva imaginació i li despertà l'amor per l'aventura.

L'any 1941, a l'edat de catorze anys, és internat en un camp de concentració. La Creu Roja Internacional el torna a Itàlia el 1943 i, en acabar la segona guerra mundial, s'adona que al seu país i durant l'etapa mussoliniana molta producció de còmics nord-americans no ha arri-

bat, o bé ha estat barroerament censurada, motiu pel qual considerarà una sort d'haver estat a Etiòpia i haver rebut de mans dels soldats ianquis aquells còmics "de deu centaús", que les tropes de l'oncle Sam devoraven amb avidesa a tots els fronts de batalla, inclòs l'africà.

Aleshores fabrica un còctel: barreja a parts iguals l'estètica dels dibuixants Milton Caniff i Will Eisner i la narrativa del premi Nobel Rudyard Kipling, i, amb el guionista Alberto Ongaro i el dibuixant Faustinelli, funden una revista en la qual ell dibuixa l'història "As d'espases". Com passa amb tots els genis, coneix el fracàs, es fa mariner, i, quan torna, reïncideix amb la revista sense cap resultat positiu. Llavors un editor argentí el crida i, durant vint anys, fascinarà al "tout" Buenos Aires mercès a la "stravaganza" de penjar-se una anella a l'orella i dibuixar com els déus. Comença a revelar-se el seu talent de creador: la literatura i el cinema l'influeixen poderosament i les pel·lícules dels anys trenta i quaranta, d'autors com John Ford, Delmer Daves, John Houston i Howard Hawks, entre d'altres, li arriben al moll dels ossos. Amb ells, l'impacte d'Humphrey Bogart, John Garfield i la sèrie negra completaran l'encanteri. Bogart feia sempre papers forts, atractius, d'aventurer humà i sensible, immers en un univers caòtic i ple de riscs.

Més tard, en comú amb Ongaro -esdevingut un dels millors guionistes d'Itàlia- publica "Homes de la jungla"; en aquest còmic posa tots els seus coneixements africans i constitueix una gran experiència. Després farà "El cacic blanc" i, amb el guionista Hèctor G. Oesterheld, crearà el seu primer gran personatge, un "renegado"; el sargent Kirk, desertor de l'exèrcit de l'unió. A partir del 1957 i amb el mateix guionista crea "Ernie Pyke" i "Ticonderoga". A aquestes alçades, Hugo Pratt havia explotat les seves vivències de la guerra africana i destacava en el món del còmic pel seu malenconiós estil de dibuixar els deserts.

Fins la desaparició de la revista, el 1963, dirigeix "Misterix" i després torna a Itàlia, des d'on treballa per Anglaterra i d'altres països. Ha crescut, i té tot un món d'aventures i de filosofia davant d'ell.

Potser el còmic necessita una bufada màgica, quelcom gairebé metafísic, per enllaçar l'etern miratge de l'home: el seu afany de jugar amb la vida i amb la mort, de conèixer els seus límits, d'arribar a tocar el fons de l'Absolut. Així neix la joia de la corona del còmic mundial: el Corto Maltès. Hi ha una suau malenconia en aquest mariner brollat del record de Salgari, de Leslie Charteris, de Joseph Conrad. Darrera d'aquesta malenconia, la violència, el temps detingut, l'importància d'ésser homes, la desesperació d'ésser herois... Hi ha sutilesa, ironia, bellesa, tendresa en la seva mirada plena d'escenaris llunyans: Port Said, l'Orinoco, les Guaianes, els arxipèlags d'Oceania, la glaçada Sibèria, Venècia...

Hi ha un informe de la direcció de la CIA a Europa, dirigit als responsables del servei a Itàlia, França i Espanya i amb data del 1981, en el qual hi consta que un aventurer, de nom Corto Maltès, va desaparèixer durant la guerra civil espanyola. Però si el lector interessat consulta l'edició del Diari de Sabadell del 22 d'agost d'enguany (pàgina 11: "*Feliz travesía Corto Maltés*", article signat per Víctor Colomer) en desprendre que aquest informe no és prou fiable: hores d'ara en Corto és immortal.

Corto Maltès és el fill predilecte d'un altre immortal, Hugo Pratt, aquell noieta italià que dibuixava les aventures de Tarzan i la reina Cleopatra; un home bo que recorre un món que s'esllavissa, la seva idea final d'aquest món ensems que el seu sentit lúdic. És la seva mirada càlida al llarg d'uns anys que precedeixen als nostres. És el seu testimoni vital, el seu crit de guerra, que ens arriba des de l'illa de la Valletta.